



Framtidsplan 2024–2026

För Gnesta kommun

Beslutsinstans	Kommunfullmäktige
Beslutad	Välj datum
Senast reviderad	Välj datum
Giltig till	Tills vidare
Dokumentansvarig	Ekonomichef
Diarienummer	KS.2023.384

Innehållsförteckning

Invånarna i fokus	4
Gnesta kommuns styrmodell.....	5
Politisk överenskommelse för Gnesta kommun 2023–2026	6
Barn, utbildning och unga	7
Aktivt pensionärsliv och en god omsorg om våra äldre.....	7
Bygga, bo och pendla i en attraktiv miljö.....	7
Föreningsliv och fritid.....	7
En tryggare kommun	8
Näringsliv och företagande.....	8
Kompetens och utveckling	8
Kommunkoncernens ekonomi och styrning	8
Fullmäktiges inriktningsmål	9
En attraktiv kommun	10
Fler välmående och växande företag	13
En utbildning med hög måluppfyllelse och starka kunskapsresultat.....	14
En trygg vård och omsorg av hög kvalitet.....	16
En effektiv och proaktiv organisation	17
Planeringsförutsättningar	20
Ekonomiska förutsättningar.....	20
Befolkningsutveckling.....	22
Skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning	23
Gnesta kommuns ekonomiska läge	25
Prognos 2023	25
Budget 2024–2026.....	26
Budgetmodell	26
Förändringar av nämndernas budgetramar 2023 – 2024.....	27
Utökning av ramar.....	28
Finansiell utveckling 2023–2026	30
Bilaga 1: Indikatorer	31
En attraktiv kommun	31
Fler välmående och växande företag	31

En utbildning med hög måluppfyllelse och starka kunskapsresultat.....	32
En trygg vård och omsorg med hög kvalitet	32
En effektiv och proaktiv organisation	32

Invånarna i fokus

Världen upplevs alltmer osäker med krig och konflikter och vi i Sverige ser att tryggheten hotas och ekonomin är under press. Gnesta kommun påverkas och står inte utan utmaningar givet det omvärldsläget. Våra medborgare oroar sig inte bara för plånboken utan också för tryggheten. Konjunkturen, ränteläget och inflationen påverkar våra företagare alltmer och detsamma gäller för oss i kommunen. Detta kräver både god budgetdisciplin, långsiktig planering och breda överenskommelser.

Vår kommun har dock goda förutsättningar att ta sig igenom tuffa tider genom att både ha en god ekonomiska plattform att stå på och engagerade medarbetare som hela tiden har kommuninvånarnas bästa för ögonen. Dessutom har vi engagerade företagare och eldsjälar i föreningslivet som alla bidrar till att skapa en alldeles unik plats att bo, leva och verka på.

Det är av extra vikt i dessa tider att Gnestas organisation med nämnder och Gnesta kommunkoncern bedriver ett effektivt arbete i såväl de egna organisationerna som i de gemensamma frågorna. Arbetet inom koncernen behöver utvecklas, dialogen bli bättre och hitta de gemensamma skärningarna för att nå upp till kommunfullmäktiges målbilder.

Vi vill att hela vår kommun ska utvecklas och växa, en viktig del i det är att fortsätta prioritera vattenfrågorna. Det gäller såväl säkerställandet av vattenförsörjningen i Gnesta tätort som hållbar och långsiktig avloppsrening. Mycket gott arbete pågår och det arbetet behöver fortsätta.

Våra företagare utgör den absolut största delen av vår arbetsmarknad och förtjänar därför den absolut bästa servicen. Tillsammans vill vi fortsätta arbetet med ett bra företagsklimat med bra förutsättningar för fler välmående och växande företag.

Förändringsresan i skolan har börjat leverera resultat. Vi ser att kunskapsresultaten har höjts och att vi har den högsta lärarbehörigheten i länet. Vi fortsätter resan mot högre kunskapsresultat med de prioriterade frågorna, utöver lärarbehörigheten, elevernas trygghet, hälsa, studiemotivation och ett arbete mot den höga problematiska frånvaron.

Kommunens seniorer ska fortsatt ges möjlighet till en aktiv fritid samtidigt som de som behöver ska få en trygg, hjälpande hand när så behövs. Fokus kommer vara på det långsiktigt förebyggande arbetet, där samarbete med våra pensionärsorganisationer, frivilliga och äldreomsorgen är viktigt.

Det är med denna framtidsplan som vi går in i mandatperiodens andra år med fullt fokus på att fortsätta leverera på det vi lovat medborgarna och företagarna genom vår politiska överenskommelse för mandatperioden 2023–2026.

Linda Lundin (S)

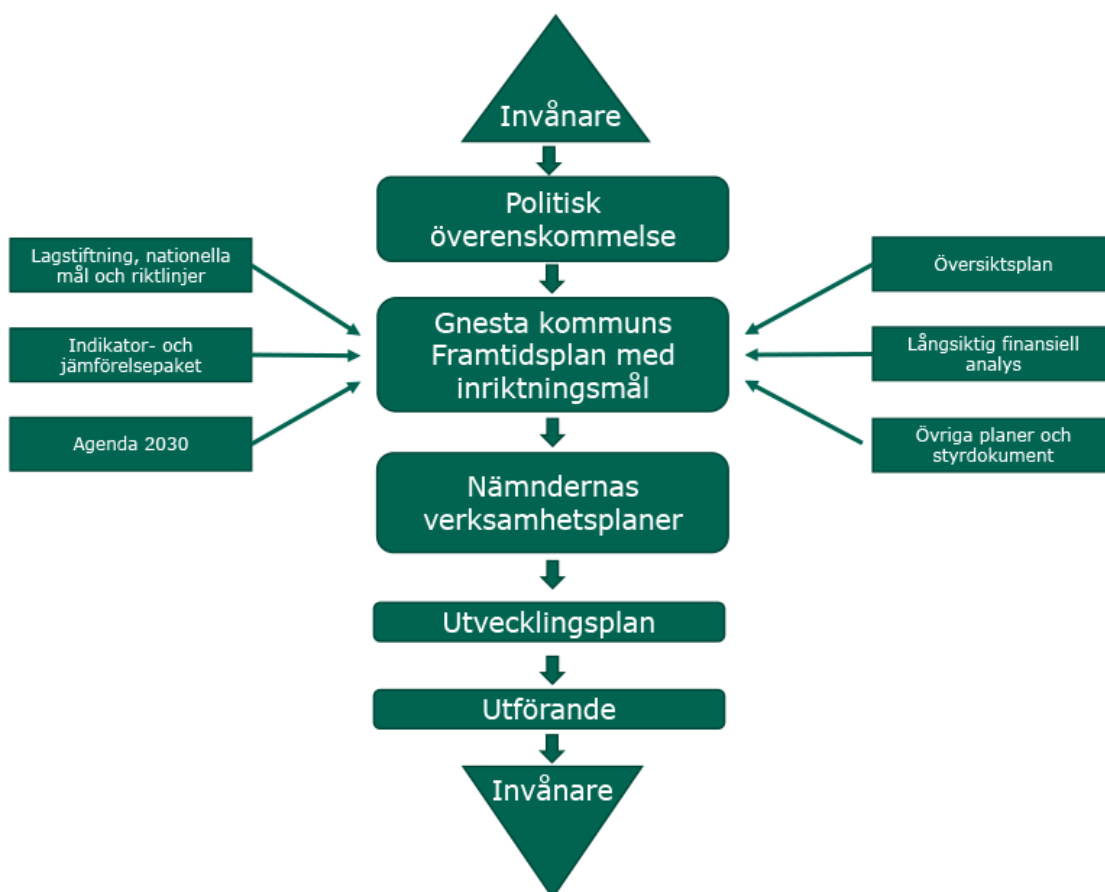
Anna Ekström (M)

Gnesta kommuns styrmodell

Gnesta kommuns styrmodell sätter kommuninvånaren i fokus. Modellen bygger på att väljarnas vilja förs fram genom den politiska överenskommelsen mellan de styrande partierna. Överenskommelsen ligger sedan till grund för budgetarbetet.

Framtidsplanen är kommunens mest centrala styrdokument som anger färdriktningen för kommunens utvecklingsarbete. Utgångspunkten för framtidsplanen är det politiska styrets överenskommelse och de fem inriktningsmål som kommunfullmäktige sedan fastslagit.

Framtidsplanen bygger på lagar och förordningar samt de planer, styrdokument och analyser som tagits fram i kommunen. Utifrån framtidsplanen ansvarar samtliga nämnder/styrelser för att utarbeta verksamhetsplaner för att planera sin verksamhet så att inriktningsmålen i framtidsplanen nås.





Politisk överenskommelse för Gnesta kommun 2023–2026

Socialdemokraterna och Moderaterna bildar nya styret och fortsätter ta gemensamt ansvar för Gnesta kommun under perioden 2023–2026. Mandatperiodens arbete ska präglas av invånarnas behov av service och långsiktig samhällsplanering.

Det politiska styret och kommunkoncernens organisation ska under mandatperioden:

- Fortsätta förändringsresan i kommunens skolor med fokus på kunskapsresultat, studiemotivation och trygghet.
- Fördjupa arbetet med språkutvecklande arbetssätt för de tidiga åldrarna.
- Fördjupa samarbetet mellan barn- och utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen.
- Flytta fritidsgården till Freja och skapa ett attraktivt vardagsrum för kommunens unga.
- Ta fram tydliga investeringsplaner för skolgårdar, utemiljöer, parker och anläggningar.
- Fördjupa samarbetet med våra pensionärsorganisationer och utveckla våra mötesplatser.
- Införa servicegarantier inom äldreomsorgen och minska kötider till plats på äldreboende genom fler boendeplatser.
- Särskilt prioritera vattenfrågorna och leverera lösningar på vatten- och avloppsrening.
- Prioritera miljö- och klimatarbetet med fokus på praktiska lösningar för medborgarna.
- Förenkla för föreningslivet och prioritera verksamheter som når barn och unga.
- Förbättra kommunikationen och servicen till våra medborgare och företagare.
- Förbättra företagsklimatet och utveckla mötet mellan näringslivet och kommunen.
- Fördjupa trygghetsarbetet med fokus på förebyggande åtgärder
- Kraftsamla för att Gnesta kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare.
- Se över kommunens styrmodell och ekonomiska resursfördelningsmodell.

Barn, utbildning och unga

Den påbörjade förändringsresan i skolan mot höjda kunskapsresultat ska fortsätta, arbetet med språk- och läsutvecklande arbetssätt i de tidiga åldrarna fördjupas och en bättre överblick över de yngre elevernas läs- och skrivförståelse ska ges. Andelen behöriga lärare och förskollärare ska öka i hela kommunen. Den pedagogiska miljön ska säkerställas genom att tydliggöra investeringsplaner i utemiljöer, skolgårdar och förskole- och skolbyggnader. En ny förskola i Gnesta centrum ska byggas och förskolelokalerna i Stjärnhov ses över. Särskilt prioriterade frågor är bättre kunskapsresultat, högre studiemotivation och ökad trygghet.

Samarbetet mellan barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden med respektive förvaltningar ska fortsättas. Fritidsgårdens uppdrag ska förtydligas och fritidsgården flyttas till Freja för att skapa ett attraktivt vardagsrum för kommunens unga.

Aktivt pensionärliv och en god omsorg om våra äldre

I vår kommun ska det finnas möjligheter till en aktiv vardag, en god gemenskap och trygghet när det behövs. Samarbetet med våra pensionärsorganisationer ska fördjupas och våra mötesplatser utvecklas. Träffpunkten ska utvecklas. Fler möjligheter för trygghetsbostäder skapas, servicegarantier om ett maxantal som besöker ditt hem från hemtjänsten och om fler utevistelser införs. Kötiderna till egen plats på äldreboende ska minska genom fler boendeplatser.

Bygga, bo och pendla i en attraktiv miljö

Hela kommunen ska utvecklas genom att det byggs både villor och attraktiva lägenheter. Grönstråk och parker ska ses över så vackra, trivsamma och lummiga stationssamhällen skapas. Våra invånare ska ha en god möjlighet att koppla upp sig, därför avser vi att arbeta aktivt för att fler ska ha tillgång till bredband och fiber. Man ska kunna ta sig till och från jobb och studier genom en robust och välfungerande tidtabell för pendeltåg, regionaltåg och bussar.

Vattenfrågorna prioriteras särskilt, där en ny vattentäkt ska säkras och avloppsreningen förbättras. Flera strategiska planer och program måste tas fram inom VA, energi och miljö och hållbarhet. Det ska vara lätt att göra rätt för medborgare och företagare i det vardagliga miljöarbetet.

Föreningsliv och fritid

Våra idrotts- och kulturföreningar gör ett fantastiskt jobb för att skapa aktiviteter som bjuder in till rörelse, glädje och nya vänner. Kommunen ska underlätta deras arbete genom god samverkan och service. Verksamhet som når barn och unga ska prioriteras.

Lekparker, grönområden och promenadslingor ska bjuda in till rörelseglädje. Investeringsplaner i anläggningar, hallar, lekparker och parker ska tydliggöras. Klämmingsbergsbadet ska rustas upp. Kulturskolans utbud ska synliggöras och bibliotekens verksamhet utvecklas.

En tryggare kommun

Våra kommuninvånare ska känna sig trygga. Tidiga insatser för unga i riskzonen ska prioriteras genom god samverkan mellan elevhälsa, skola, socialtjänst, psykiatri och polis. Familjecentralens uppdrag ska utökas till att också stötta föräldrar till äldre barn och unga i samarbete med regionen. Det hälsofrämjande arbetet för psykisk och fysisk hälsa genom livet stärks.

Trygghetsvandringar ska genomföras och otrygga miljöer åtgärdas. Ett reglemente för trygghetskameror ska tas fram och klotter och skadegörelse åtgärdas snabbt. Ett nattvandringsbidrag till föreningar införs.

Näringsliv och företagande

Företagsklimatet ska förbättras och mötet mellan näringslivet och kommunen ska utvecklas vilket ska resultera i att företag vill etablera sig, utvecklas och stanna kvar i kommunen så fler jobb skapas lokalt. Mer industrimark tas fram. Myndighetsutövandet präglas av effektiv service, tydlig information och bra dialog. Kommunens medarbetare som har företagarkontakter utbildas i företagande och kommunal tillsyn ska präglas av dialog och faktureras i efterhand.

Kompetens och utveckling

Gnesta kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare som arbetar strategiskt med kompetensförsörjning på både kort och lång sikt. Ett gemensamt och idogt arbete för att sänka sjuktalen och säkra en robust organisation ska ske. Ledarskapet är avgörande och därför är ledarskapsutveckling en naturlig del i organisationsutvecklingen.

Kommunkoncernens ekonomi och styrning

Styrmodell och resursfördelningsmodell för kommunen ska ses över. Reglementen, arbetsordningar och styrdokument ska uppdateras. Den ekonomiska medvetenheten ska genomsyra hela organisationen, både den politiska och hela kommunkoncernens organisation. Detta avser långsiktig ekonomisk planering och löpande driftsekonomi. Kommunens årliga resultat ska i genomsnitt vara minst 2 procent av skatter och statsbidrag under innevarande mandatperiod.

Finansieringen av våra investeringar tydliggörs och behovet av upplåning till andra investeringar än våra större projekt såsom vattenverk, reningsverk och byggnation av förskola ska minskas.

Fullmäktiges inriktningsmål

De fem inriktningsmålen utgör grundfundamenten i nämndernas arbete. Mål om en effektiv och proaktiv organisation är ett gemensamt mål för den interna organisationen, som syftar till att vara en grundplatta för arbetet med att uppnå de övriga målen.

En attraktiv kommun	Fler välmående och växande företag	En utbildning med hög måluppfyllelse och starka kunskapsresultat	En trygg vård och omsorg med hög kvalitet
Som erbjuder attraktiva boendemiljöer i ett hållbart samhälle, bra kommunikationer och infrastruktur samt ett brett utbud av fritidsaktiviteter.	Som bidrar till tillväxt, service och arbetstillfällen, där kommunens myndighetsutövning ska präglas av effektiv service, tydlig information och bra dialog.	Som ger varje barn och ungdom lust att lära, samt förutsättningar att lyckas, utvecklas och rustas för vuxenlivet.	Som utformas i nära samverkan med brukare och personal.
En effektiv och proaktiv organisation			
Som ger kommuninvånarna, näringslivet och föreningslivet en god service med ett bra bemötande, tar till sig nya arbetssätt, handskas varsamt med kommunens ekonomi och utvecklar sin kompetens över tid.			

Vissa av inriktningsmålen är gemensamma för samtliga nämnder, medan andra är specifika för vissa av nämnderna. Vilka nämnder som ansvarar för att arbeta med vilka inriktningsmål framgår av nedanstående tabell.

Fullmäktiges inriktningsmål	Ansvarig nämnd
En attraktiv kommun	BOUN, KS, SBN, SN
Fler välmående och växande företag	KS, SBN, BOUN
En utbildning med hög måluppfyllelse och starka kunskapsresultat	BOUN, SN
En trygg vård och omsorg av hög kvalitet	SN
En effektiv och proaktiv organisation	BOUN, KS, SBN, SN

Till varje inriktningsmål kopplas en målbild, nulägesbeskrivning, prioriterade uppdrag och indikatorer. Målbilden anger det önskade läget, det vill säga en beskrivning av hur det ser ut när målet är uppnått. Inriktningsmålet tillsammans med målbilden ger nämnderna information om vad deras arbete ska syfta till att uppnå.

Nulägesbeskrivningen visar vad som i dagsläget är bristerna och utmaningarna inom området, och vad organisationen därmed ska verka för att lösa. De prioriterade uppdragen pekar ut vilka områden som nämnderna ska fokusera på för att på så sätt bidra till nå målet. I en bilaga återfinns också ett antal indikatorer kopplade till varje

inriktningsmål. Indikatorer är olika mått som är utvalda för att ge en möjlighet att mäta huruvida organisationen närmar sig målen eller inte. Endast indikatorerna ger inte hela svaret på huruvida målet uppfylls eller inte, utan vid uppföljning görs en bedömning av måluppfyllelsen utifrån indikatorerna tillsammans med resultaten av de genomförda insatserna under året. Indikatorerna redovisas könsuppdelat där det är möjligt och relevant.

En attraktiv kommun

Som erbjuder goda boendemöjligheter i ett hållbart samhälle, bra kommunikationer och infrastruktur samt ett brett utbud av fritidsaktiviteter.

Målbild

Gnesta är en växande kommun som erbjuder en trygg och stimulerande miljö med invånare, besökare och företagare i fokus. En småstadsideyll nära storstad med en levande handel, ett aktivt kultur- och föreningsliv och ett rikt näringsliv.

Det finns ett varierat utbud av villor och attraktiva lägenheter i hela kommunen. Grönstråken och parkerna är vackra, lummiga och trivsamma. Den nya bebyggelsen är hållbar, har en varierad arkitektur som är anpassad till omgivningen och erbjuder bostäder som passar många olika typer av människor, behov och önskemål.

Kommuninvånare ska känna sig trygga och samhället byggs för att fortsätta vara gemytligt och trivsamt där segregation förebyggs. Utveckling sker både i tätorterna och på landsbygden. Centrumkvarteret i Gnesta tätort utvecklas till ett gemytlig kvarter där stationssamhällets charm tas till vara och goda möjligheter för butiker och boende skapas. Kommunens företagare är viktiga för en levande kommun, i tätorter såväl som på landsbygden.

Gnesta är en kommun där vem du är eller vilken bakgrund du har inte påverkar individens möjlighet till utbildning, yrkeskarriär, service och inflytande. Tidiga insatser för unga i riskzonen prioriteras genom god samverkan mellan elevhälsa, skola, socialtjänst, psykiatri och polis.

Kommunen erbjuder en god och tillgänglig samhällsservice inom framför allt vård, omsorg och utbildning, och kommunen samverkar både internt och externt för att ge invånarna bästa möjliga stöd och service. Kommunen arbetar hälsofrämjande och för att främja jämställdhet mellan kvinnor och män. Barnkonventionens principer integreras i alla frågor där barn berörs av kommunens beslut.

Gnesta kommun arbetar långsiktigt med klimatstrategiska lösningar för att nå de nationella miljömålen. Sveriges miljömål är det nationella genomförandet av den miljömässiga dimensionen av de globala hållbarhetsmålen (Agenda 2030). Det finns långsiktigt hållbara planer för vatten- och avloppshantering. Kommunens sjöar och vattendrag värnas och yt- och grundvatten skyddas för att säkra tillgången på dricksvatten.

Ny bebyggelse lokaliseras i möjligaste mån så att gående, cykling och resande med kollektivtrafik underlättas samtidigt som utvecklingen på landsbygden möjliggörs. Kommunikationsmöjligheterna både inom kommunen och regionalt är goda, vilket gör det enkelt att pendla till jobb och studier och att ta sig till och från fritidsaktiviteter. Spår- och busstrafiken är robust, tillförlitlig och hållbar. Andelen persontrafik som sker med kollektiva transporter ökar. Det är vanligt att invånarna använder flera transportslag och kommunens infrastruktur för elfordon är väl utbyggd. Bredbandsutbyggnaden ger landsbygden en stabil internetuppkoppling vilket gör det möjligt för fler att bo och verka även utanför tätorterna.

I Gnesta kommun frodas ett aktivt kultur- och föreningsliv som erbjuder ett rikt och varierat utbud av olika kultur- och fritidsaktiviteter för alla åldrar där barn och unga prioriteras särskilt. Naturen bjuder på goda möjligheter för rekreation och aktiviteter året om. Mångfalden i aktiviteter och upplevelser lockar såväl våra kommuninvånare som besökare. Kommunens fritidsgård, kulturskola och bibliotek bidrar till barns och ungdomars utveckling genom att ge dem en stimulerande fritid och rusta dem för ett gott vuxenliv.

I Gnesta kommun är trygghet en rättighet för alla och ingen ska begränsas av otrygghet eller oro att utsättas för brott. Gnesta ska upplevas som en trygg kommun att bo, vistas och verka i. Målet för vårt brottsförebyggande arbete är att minska risken för att brott ska inträffa genom att påverka orsakerna till eller förutsättningarna för brottsligheten.

Vidare ska kommunen ha en god krisberedskap för att kunna hantera olika sorters samhällsstörningar och förmågan till civil beredskap ska stärkas. Kommunens arbete inom dessa områden är till för att skydda människors liv och hälsa, samhällets funktionalitet, egendom, demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter.

Nulägesbeskrivning

Arbetet med en hållbar, långsiktig och säkrad vattenförsörjning och avloppsrening är en prioriterad fråga för kommunen och arbete pågår inom ram för olika projekt, så som nytt vattenverk, nytt vattenskyddsområde, ny vattentäkt, kapacitetsökning för avloppsreningen, lokaliseringsutredning för nytt avloppsreningsverk samt framtagande av vattentjänstplan och dagvattenplan. Därtill står kommunen inför ett övertagande av ansvar för insamling av förpackningsavfall från FTI 2024 och i förlängningen krav på infört system för fastighetsnära insamling 2027. Arbetet pågår med dessa delar.

Utmaningarna är stora och resultatet av arbetet är en viktig faktor för att uppnå en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar samhällsutveckling över tid, där goda livs- och boendevillkor samt fortsatt bostadsbyggande säkras för framtida generationer.

Samtliga kommuner, inklusive Gnesta, står inför betydande utmaningar inom området civil beredskap. Efter många år av nedrustning står vi inför en tid där upprustning av vår beredskapsförmåga behöver ske skyndsamt. Målbilden för Gnesta kommuns arbete med civilberedskap är att ska skapa konkret förmåga att bedriva samhällsviktig verksamhet under en kris eller förhöjd beredskap

Genom framtagen risk- och sårbarhetsanalys (RSA) har följande delar identifierats som mest angelägna att arbeta mer fördjupat med under pågående mandatperiod. Dessa är *krisledning, krigsorganisation, skapa motståndskraft i samhällsviktig verksamhet och skydd av civilbefolkningen*. I stort handlar det dels om att öka kommunens livsmedelsberedskap, dels färdigställandet av trygghetspunkter samt översiktlig planering i form av kontinuitetsplanering och uppdatering av olika styrdokument. Flertalet av de åtgärder som behöver vidtas, är direkt beroende av tillgång till reservkraft. Frågan om att upphandla reservkraft och drivmedel till den, är därför högt prioriterad. Gnesta kommun samverkar i flertalet beredskapsfrågor med såväl privata som offentliga aktörer i Södermanland.

Den 1 juli 2023 trädde "Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete" i kraft. Det innebär ett lagstadgat ansvar att kommunen ska ha en utsedd samordnare för det brottsförebyggande arbetet, ta fram lägesbilder över brottsligheten samt att skapa en åtgärdsplan. Kommunens brottsförebyggande arbete uppfyller redan lagen i dessa punkter.

Det brottsförebyggande arbetet bedrivs även genom olika typer av samverkansprojekt. Dels genom EST-arbete (Effektiv samordning för trygghet), dels genom nattvandringssamarbete med lokala föreningar samt att kommunen har en samverkansöverenskommelse med lokalpolisområdet.

Samarbetet mellan kommunala förvaltningar och bolag, polismyndigheten, brottsförebyggande rådet, övriga myndigheter, näringsliv och civilsamhälle behöver ytterligare fördjupas och effektiviseras för att tillsammans förebygga, förhindra och bekämpa kriminalitet. Kommunens brottsförebyggande arbete behöver grundas i ett kunskapsbaserat arbetssätt och beprövade metoder, med sin utgångspunkt i kartläggning och analys.

Möjligheterna att resa kollektivt inom kommunen behöver utvecklas, precis som laddinfrastrukturen för elfordon. Tillgången på välfungerande bredband på landsbygden är inte tillräckligt bra för att tillgodose både privatpersoners och företagans behov. Klotter behöver saneras, ogräs rensas och parkerna fräschas upp. Föreningslivet behöver tydliga investeringsplaner i de anläggningar de utövar sina verksamheter i och en god service kring bokningar.

Prioriterade uppdrag

- Vattenfrågorna prioriteras särskilt, där en ny vattentäkt ska säkras och avloppsreningen förbättras samt att vattenkvaliteten i Frösjön höjs.
- Fortsätta planera för tillväxt med fokus på blandad bebyggelse av villor och attraktiva lägenheter i hela kommunen.
- Prioritera miljö- och klimatarbetet med fokus på praktiska lösningar för medborgarna.
- Prioritera framtagande av strategiska planer och program inom VA, energi och miljö- och hållbarhet samt att planerna sjesätts.
- Arbetet med centrumkvarteret i Gnesta tätort fortsätter.

- Förenkla för föreningslivet och prioritera verksamheter som når barn och unga
- Kulturskolans utbud ska synliggöras och bibliotekens verksamhet utvecklas.
- Lekparker, grönområden och promenadslingor ska bjuda in till rörelseglädje.
- Investeringsplaner i anläggningar, hallar, lekparker och parker ska tydliggöras.
- Klämmingsbergsbadet ska rustas upp.
- Trygghetsvandringar ska genomföras och otrygga miljöer åtgärdas.
- Klotter och skadegörelse åtgärdas snabbt.
- Nattvandringar bidrag till föreningar följs upp.
- Familjecentralens uppdrag ska utökas till att också stötta föräldrar till äldre barn och unga i samarbete med regionen.

Fler välmående och växande företag

Som bidrar till tillväxt, service och arbetstillfällen, där kommunens myndighetsutövning ska präglas av effektiv service, tydlig information och bra dialog.

Målbild

Gnesta kommun har ett starkt näringsliv som skapar arbetstillfällen i kommunen. Kommunen främjar företagande, kreativitet och innovation och uppmuntrar företagsamhet, vilket leder till att fler företag väljer att etablera sig i kommunen. Arbetsmarknaden är diversifierad och nya tjänsteföretag finns både i tätorterna och på landsbygden. Besöksnäringen är utvecklad både i tätorterna och på landsbygden. Besöksnäringen bidrar till arbetstillfällen som främjar en lokal kultur och lokala produkter. De gröna näringarna bidrar till att skapa en levande landsbygd där både jord- och skogsbruk är en del av det dynamiska och starka näringslivet som kännetecknar Gnesta kommun.

Detaljplaner för äldre befintliga verksamhetsområden är uppdaterade, tydliga och så flexibla de kan vara. Ny detaljplanerad industrimark är framtagen.

Kommunens myndighetsutövning är professionell och rättssäker och präglas av effektiv service med så korta handläggningstider som möjligt. Kontakterna med kommunen kännetecknas av tydlig information och en bra dialog.

Nulägesbeskrivning

De senaste mätningarna av företagsklimatet visar att kommunen förbättrat sin ranking i Svenskt Näringslivs senaste undersökning, men försämrat sitt resultat i SKR:s mätning, NKI. Till viss del finns det visserligen motstående trender i de bägge undersökningarna, men den sammanfattande slutsatsen är att arbetet med att förbättra företagsklimatet måste fortsätta. Resultaten visar bland annat på brister inom områdena information, tillgänglighet och effektivitet. Tillgång till mobilnät och bredband är andra viktiga utvecklingsområden. Kommunen behöver därför underlätta för företagare att hitta information och att göra rätt, att gå från informationsutlämning

till vägledning och förståelsen för företagande behöver öka. Samarbetet med företagargorganisationer behöver fortsätta utvecklas. I dagsläget är kommunen inte en motor i att nyttja det lokala näringslivet. Det finns också detaljplaner som är föråldrade och som hindrar företagens utveckling.

Prioriterade uppdrag

- Kommunens företagskontakter och beslut ska präglas av lättförståelighet, snabbhet, effektivitet och god dialog.
- Kommunens medarbetare som har företagarkontakter utbildas i företagande.
- Införa efterhandsdebitering för kommunal tillsyn.
- Föråldrade detaljplaner ses över och uppdateras.
- Mer industrimark tas fram.

En utbildning med hög måluppfyllelse och starka kunskapsresultat

Som ger varje barn och ungdom lust att lära, samt förutsättningar att lyckas, utvecklas och rustas för vuxenlivet.

Målbild

Det ska inte spela någon roll varifrån du kommer utan vart du är på väg, kommuninvånarna ska ha tillgång till utbildning som är av hög kvalitet och som säkrar möjligheterna till lika förutsättningar för att lyckas med sin kunskapsresa. Därför ska den påbörjade förändringsresan i skolan mot höjda kunskapsresultat fortsätta, där särskilt prioriterade frågor är bättre kunskapsresultat, högre studiemotivation och ökad trygghet. Alla barn, oavsett vilken förskola eller skola de går på, känner sig trygga, har tillgång till en god pedagogisk lärmiljö som stimulerar barnens nyfikenhet och lust att lära.

Barnens och ungdomarnas undervisning leds av legitimerade lärare. Eleverna når minst det grundläggande betygskriteriet, ges goda möjligheter till att nå högre betygskriterier och utvecklas för att möjliggöra aktiva livsval. Undervisningen ska utgå ifrån att alla elever kan och vill nå så långt som möjligt med sin utbildning.

Ungdomar som varken studerar eller arbetar erbjuds insatser inom det kommunala aktivitetsansvaret som gör att de går vidare till studier eller arbete. Vuxenutbildningen skapar förutsättningar för hög måluppfyllelse och ett självständigt liv.

Nulägesbeskrivning

För att ge varje barn och ungdom förutsättningar att lyckas, utvecklas och rustas för vuxenlivet är en genomgången skolgång, som gett eleverna kunskap och värden, av särskilt betydelse. Under de senaste åren har andelen elever i Gnesta som uppfyller behörighetskraven för gymnasieskolans nationella program ökat. Det är viktigt att

fortsätta detta arbete framledes. Andelen legitimerad personal i förskolan såväl som grundskolan behöver fortsätta öka för att säkerställa en undervisning av hög kvalitet.

Gnesta har en större andel elever med särskilda behov i jämförelse med riket. Arbetet med elever med särskilda behov behöver utvecklas, och i det arbetet ingår att göra en avvägning mellan inkludering och särlösningar. Ett viktigt arbete har påbörjats för att säkerställa välfungerande lokaler med goda lärmiljöer som stimulerar och utmanar, ökar tillgänglighet och uppmuntrar till lärande. Det långsiktiga förbättringsarbetet för såväl inomhus- som utomhusmiljöer behöver vidareutvecklas för att skapa jämlikhet mellan nämndens verksamheter.

För att få en hög måluppfyllelse behöver eleverna erbjudas en stimulerande undervisning. Därför krävs det att lärarna har höga förväntningar på eleverna och att elevernas lust att lära ökas. Barnen och ungdomarna är i alltför låg grad delaktiga i sitt eget lärande och saknar kunskap om vad som behövs göra för att nå målen. Pojkarnas betygsresultat är låga och det finns skillnader mellan pojkarnas och flickornas resultat.

För att erhålla en skola med hög måluppfyllelse är elevers närvaro grundläggande. Den totala skolfrånvaron har minskat jämfört med föregående läsår, men är fortsatt hög i alla stadier. Arbetet med att öka skolnärvaro behöver därför fortsätta genom att identifiera och stödja elever med betydande frånvaro parallellt med ett långsiktigt, förebyggande arbete. Viktiga beståndsdelar i arbetet för att främja närvaro är det systematiska kvalitetsarbetet, en tillgänglig lärmiljö och relationsskapande undervisning.

En ytterligare aspekt som är viktig för en skola med hög måluppfyllelse är att barnen mår bra fysiskt och psykiskt. Kopplat till detta har en satsning kring rörelse för barn och elever inletts. Syftet är att göra rörelse till en naturlig del av undervisningen. Elevernas välmående är av största vikt för en god skolgång och ett gott vuxenliv. En strategiplan för fördjupad samverkan kring tidiga insatser är framtagen och planen är en effekt av det pågående utvecklingsarbetet mellan barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden. Utvecklingsarbetet ska fortsätta och en samverkan ska ske med ett helhetsperspektiv kring barnens bästa och ska understödja tidiga insatser för unga i riskzonen

Den fysiska lärmiljön har stor betydelse för barn och elever som spenderar mycket tid i skolan. En lokalresursplan för förskole- och grundskolelokaler som visar nuläge, prognos på elevantal samt vad som behövs göras framgent finns. Ett arbete pågår där respektive förskola och skolas behov av verksamhetsanpassningar och underhåll utreds. Utredningen beaktar såväl inne- som utemiljö. Arbetet med ny förskola i Gnesta tätort pågår och arbetet med sanering efter fuktskadan av förskole- och skolbyggnaden i Stjärnhov beaktas det långsiktiga behovet.

Prioriterade uppdrag

- Fortsätta fördjupa arbetet med språk- och läsutvecklande arbetssätt i de tidiga åldrarna och ge en bättre överblick över de yngre elevernas läs- och skrivförståelse.
- Ökade kunskapsresultat genom prioriterat arbete med studiemotivation - delaktighet, stimulans, trygghet och trivsel, den psykiska och fysiska hälsan för barn, ungdomar och medarbetare, språk och matematik, inkluderande och tillgänglig lärmiljö, likvärdighetsarbete och hög lärarbehörighet.
- Den pedagogiska miljön ska säkerställas genom att tydliggöra investeringsplaner i utemiljöer, skolgårdar och förskole- och skolbyggnader.
- Fritidsgårdens uppdrag ska förtydligas och fritidsgården flyttas till Freja för att skapa ett attraktivt vardagsrum för kommunens unga.

En trygg vård och omsorg av hög kvalitet

Som utformas i nära samverkan med brukare och personal.

Målbild

Vården och omsorgen ger en upplevelse av trygghet, meningsfull tillvaro, delaktighet och gott bemötande. Förebyggande insatser genomförs tillsammans med civilsamhället i syfte att främja hälsa och förebygga ohälsa. God personalkontinuitet samt kompetens säkerställs inom samtliga verksamhetsområden. Patientsäkerheten är hög inom hälso- och sjukvårdsinsatser.

Samverkan inom vård och omsorg upprätthålls och utvecklas med externa parter såsom regionen, andra kommuner och frivilligverksamheter i olika nätverk i syfte att erbjuda samhällsstöd utifrån ett helhetsperspektiv. Behov och önskemål från olika målgrupper inventeras och används i förbättringsarbete.

Nulägesbeskrivning

Inom vård och omsorg är de största utmaningarna de kommande åren ett ökat demografiskt tryck, då fler av kommunens invånare kommer vara över 80 år samt ett ökat behov av insatser enligt LSS. Under de närmaste 5 åren kommer andelen äldre över 80 år öka med ca 30 procent och under en 10-årsperiod ökar andelen äldre över 80 år med ca 56 procent. Även personer med funktionsnedsättning ökar i omfattning och då målgruppen inom LSS verksamheterna är relativt ung sker stor påverkan på utökning av olika insatser inom LSS. Detta innebär en förändringsprocess för att säkra effektiva arbetsmetoder, boendeplatser och kompetensförsörjningen framåt för att klara både kommande behov som framtida ekonomiska förutsättningar.

Då allt fler äldre väljer att bo kvar längre i ordinärt boende kommer det medföra ett ökat antal vård- och omsorgstagare med större och mer komplexa behov. Utvecklingen innebär utökad hemsjukvård, hemtjänstinsatser samt bostadsanpassning. Nya

arbetsmetoder och tekniska lösningar behövs för att möta vård- och omsorgstagares behov samt möjliggöra kvarboende på landsbygden. Samarbete med pensionärsorganisationerna och ideell sektor har utvecklats över tid genom Träffpunkten och Powerhuset som ett sätt att främja hälsa och motverka ensamhet. Inom de kommande åren blir detta arbete ännu viktigare som ett proaktivt sätt för att främja äldres hälsa i hela kommunen och därmed förhindra sjukdom och behov av insatser.

Demenssjukdomar ökar i samhället, inte minst i yngre åldrar. Den sociala och psykologiska situationen påverkas i större utsträckning hos den yngre målgruppen vilket innebär en ny typ av utmaning gällande stöttning och utveckling av insatser.

Ökad efterfrågan av boendeplatser sker inom samtliga verksamhetsområden, utökade analyser krävs för att säkerställa framtida behov och volymer.

Antalet orosanmälningar har ökat generellt de senaste åren vilket enligt en studie från Socialstyrelsen i allmänhet beror på att anmälningsbenägenheten är större tack vare bättre rutiner och ökad kunskap om barn som far illa. Det finns ett ökat behov av öppna insatser som rör familjerelaterad problematik, missbruk och våld i nära relation.

Kompetensförsörjning, kompetensutveckling och personalkontinuitet är en högaktuell fråga som kräver strategisk planering för att säkra nuvarande och framtida kompetensbehov samt kvalitet inom vård och omsorgsinsatser. Den nya lagstiftningen gällande skyddad yrkestitel för undersköterska samt kravet om fast omsorgskontakt inom hemtjänst kommer att innebära utmaningar avseende såväl kompetensutveckling som rekrytering

Prioriterade uppdrag

- Fortsatt implementering av Nära vård.
- Boendeprognos tas fram för att trygga framtida behov.
- Utveckla Träffpunkten och övriga mötesplatser tillsammans med pensionärsorganisationerna för att nå fler äldre i hela kommunen.
- Säkerställ en servicegaranti för hemtjänstens personalkontinuitet.
- Säkerställ en servicegaranti för utevistelser för vård- och omsorgstagare på särskilda boenden för äldre.

En effektiv och proaktiv organisation

Som ger kommuninvånarna, näringslivet och föreningslivet en god service med ett bra bemötande, tar till sig nya arbetssätt, handskas varsamt med kommunens ekonomi och utvecklar sin kompetens över tid.

Målbild

Det är lätt att kontakta kommunen via olika kanaler såsom e-post, telefon, besök och olika former av digitala tjänster. Frågor besvaras skyndsamt, och e-postmeddelanden

besvaras senast inom två dagar. Kommunens verksamheter präglas av intresse och förståelse för kommuninvånarens, företags och andra aktörers behov och önskemål.

Medarbetare i kommunen uppmuntras att ta initiativ till förbättringar i verksamheterna. Genom att systematiskt och kontinuerligt jobba med utveckling av kommunens olika processer, sker förenklingar, förbättringar och kvaliteten höjs. Digitaliseringens möjligheter tas tillvara för att utveckla verksamheter och tjänster utifrån användarens behov.

Genom ett effektivt resursutnyttjande och en proaktiv verksamhetsstyrning håller kommunens verksamheter budget. Goda analyser bidrar till att prognossäkerheten är hög. Medarbetarna har god kännedom om sin verksamhetsbudget och är delaktiga i planeringsarbetet.

Medarbetarna är kommunens viktigaste resurs. Gnesta kommun är en attraktiv arbetsgivare för nuvarande och framtida medarbetare. Genom att vara en attraktiv arbetsgivare kan kommunen locka till sig ny kompetens och utveckla och behålla den kompetens som finns inom organisationen. Arbetsmiljön på kommunens olika arbetsplatser är god och stimulerar medarbetare att ta initiativ och att känna ansvar i såväl det löpande som det långsiktiga arbetet. Kommunen tillvaratar medarbetarnas kompetens och intressen samt främjar en god arbetsmiljö med låg sjukfrånvaro.

Nulägesbeskrivning

Olika undersökningar visar att servicenivån inte är tillfredsställande. Detta handlar om bemötande av personer som kontaktar kommunen, långa svarstider och handläggningstider. Ett arbete för att öka servicenivån pågår i samklang med arbetet att information görs mer tillgänglig. Digitaliseringen behöver utvecklas, bland annat i form av tillgång till automatiserade lösningar både internt och externt. Organisationen behöver arbeta för att optimera processer och samarbeten för att öka effektiviteten.

Det saknas en långsiktig ekonomisk planering, en långsiktig investeringsplan, och budgetprocessen behöver utvecklas. Det finns brister i uppföljningsprocessen och en bristande prognossäkerhet.

Kommunen har ett kraftigt ökande behov av arbetskraft inom områden där det råder brist på arbetskraft med rätt kompetens (exempelvis lärare, undersköterskor, personal inom det tekniska området). Organisationen behöver ge medarbetarna möjlighet till utveckling, och se till att av medarbetarnas kompetens nyttjas på bästa sätt.

Prioriterade uppdrag

- Förbättra kommunikationen och servicen till våra medborgare och företagare
- Arbeta strategiskt med kompetensförsörjning både på kort och lång sikt.
- Ett gemensamt och idogt arbete för att sänka sjuktalen och säkra en robust organisation ska ske.
- Säkerställa en enhetlig lönepolitik för hela kommunen som stimulerar till goda arbetsinsatser, engagemang, utveckling och tillfredsställande på ett sådant sätt

att kommunens totala verksamhet utvecklas, bedrivs med hög kvalitet, effektivitet och serviceanda.

- Ledarskapet är avgörande och därför är ledarskapsutveckling en naturlig del i organisationsutvecklingen.
- Styrmodell och resursfördelningsmodell för kommunen ska ses över.
- Styrdokument ska uppdateras.
- Den ekonomiska medvetenheten ska genomsyra hela organisationen, både den politiska och hela kommunkoncernens organisation.
- Tydliga långsiktiga investeringsplaner ska tas fram.
- Finansieringen av våra investeringar tydliggörs och behovet av upplåning till andra investeringar än våra större projekt såsom vattenverk, reningsverk och byggnation av förskola ska minskas.

Planeringsförutsättningar

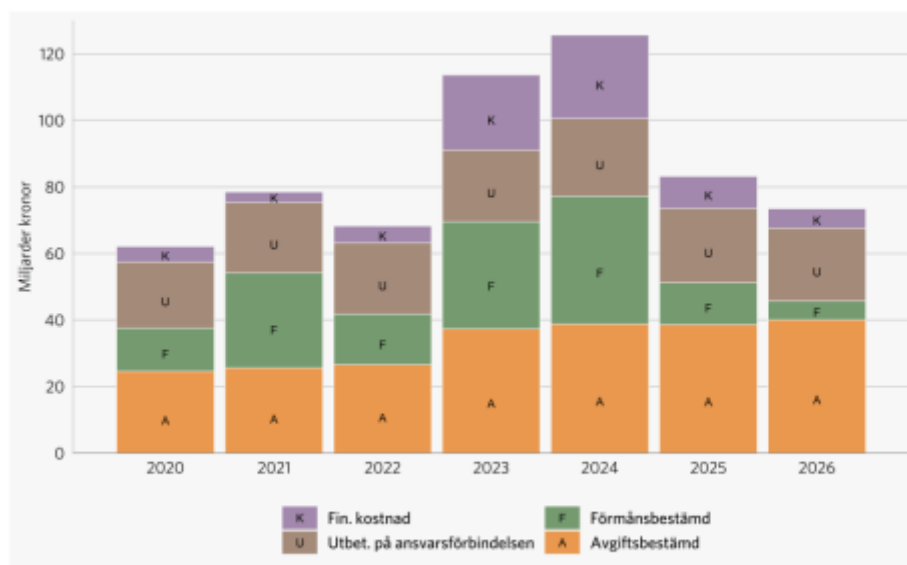
Ekonomiska förutsättningar

2023 är ett år som präglats av stora osäkerheter. Stora ränteökningar, ett osäkert säkerhetsläge, hög inflation, höga pensionskostnader och en osäker samhällsekonomisk utveckling. Den svaga skatteutvecklingen tillsammans med ökade kostnader ledde till att 2023 var ett år då ca var femte kommun i Sverige budgeterade med underskott. Trots de budgeterade underskotten har många kommuner haft utmaningar att hålla sina budgetar och kostnadsökningar inom flera av kärnverksamheter har behövt mötas med åtstramningar eller verksamhetsförändringar. Från att tidigare haft flera år med goda resultat förväntas kommunsektorns resultat bli mycket svagt under 2023 och trenden fortsätter in i 2024.

Enligt SKR förväntas nästan samtliga regioner och en stor del av Sveriges kommuner visa negativa resultat under både 2023 och 2024. Kommunsektorns resultat förväntas 2023 falla från 46 miljarder 2022 till blygsamma 8 miljarder 2023, vilket är det svagaste resultatet för kommunsektorn sedan IT-kraschen i början av 2000-talet. De stora kostnadsökningarna tillsammans med svängningarna i pensionskostnaderna och svag skatteutveckling gör att många kommuner förväntas planera för underskott, eller låga resultatkrav för 2024.

Utöver ränte- och prisökningarna drivs det svaga resultatet för kommunerna framför allt av kraftigt ökade pensionskostnader. Pensionskostnaderna förväntas nästan dubblas för kommunsektorn under 2024 jämfört med 2022, för att sedan falla tillbaka under 2025. Vilket illustreras i diagrammet från SKR:s ekonomirapport nedan.

Diagram 3 • Utveckling av pensionskostnader i kommuner och regioner



Källa: Sveriges Kommuner och Regioner.

De ökade pensionskostnaderna påverkar även Gnesta kommun i hög utsträckning och är en förklaring till kommunens svaga prognos för 2023. Eftersom pensionskostnaden beräknas öka ytterligare 2024 är detta även en viktig faktor i kommunens budgetförutsättningar.

Pensionsutveckling Gnesta kommun

Pensionskostnad	Prognos 2023	Prognos 2024	Prognos 2025	Prognos 2026
Total kostnad (Mnkr)	66,9	70,2	47,4	43,5
Skillnad mot föregående år (mnkr)	+25,9	+8,4	-22,8	-3,9

Översikt över verksamheten i kommunen 2024–2026

Nyckeltal	Prognos 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026
Befolkning per 31/12	11 653	11 709	11 783	11 923
Befolkningsökning, %	0,4	0,5	0,6	1,2
Årets resultat, mnkr	7,6	10	25,9	18,9
Resultatets andel av skatter och bidrag, %	1,0	1,1	2,9	2,0

Prognosen för 2023 visar ett beräknat resultat på 1 procent av skatter och bidrag vilket är under kommunens resultatkrav på 2 procent av skatter och bidrag över mandatperioden. Utifrån planeringsförutsättningarna tillsammans med grundtanken om god kommunal hushållning planerar kommunen att inte heller uppnå resultatmålet 2024.

Anledningen till det är de kraftigt ökade pensionskostnaderna för 2024, som sedan enligt prognosen förväntas minska lika kraftigt under 2025. Avsteget från resultatmålet görs för att undvika en situation där kommunen behöver stå inför stora neddragningar 2024, för att sedan återföra stora belopp i budgeten för 2025. Budgeten för 2024 och 2025 innebär då att den stora pensionskostnadsökningen för 2024 slås ut över dessa två år genom en justering av resultatkravet. Därmed balanseras budgeten för 2024 och 2025 tillsammans så att resultat sammanslaget uppgår till mer än 2 procent av skatter och bidrag.

Befolkningsutveckling

För 2023 förväntas Gnesta kommuns befolkning enligt befolkningsprognosen från mars 2023 öka med 41 invånare. Ökningen under 2023 förväntas då uppgå till 0,35 procent vilket är lägre än år 2022 då ökningen motsvarade 0,86 procent.

Enligt befolkningsprognosen kommer antalet invånare i Gnesta fortsätta öka under planperioden och uppgå till 11 923 personer år 2026, vilket är en ökning med 2,7 procent jämfört med december 2022. Det motsvarar en genomsnittlig årlig ökning med 0,7 procent under budget- och planperioden.

Befolkningsprognos för 2023–2026

Ålder/År	2023	2024	2025	2026	Förändring antal	Förändring %
0-5	746	738	726	727	-19	-2,6%
6-9	601	590	585	586	-15	-2,5%
10-12	449	468	463	465	16	3,6%
13-15	458	455	481	454	-4	-0,9%
16-18	389	391	394	424	34	8,8%
19-24	588	579	568	586	-2	-0,4%
25-44	2646	2648	2680	2708	62	2,3%
45-64	2960	2969	2984	3037	77	2,6%
65-79	2093	2077	2043	2015	-77	-3,7%
80-100+	724	795	859	922	198	27,3%
Totalt	11 653	11 709	11 783	11 923	270	2,3%

Befolkningsprognosen visar att kommunens befolkningssammansättning förändras de närmaste åren. Mellan åren 2023 och 2026 är prognosen en ökning med 270 invånare. Det innebär en genomsnittlig ökning med 90 personer per år.

Tillväxttakten i befolkning är lägre i nya befolkningsprognosen jämfört tidigare befolkningsprognoser. Minskningen i tillväxt jämfört tidigare prognoser sker främst bland barn och unga. De grupper som ökar mest i procent enligt befolkningsprognosen, är åldersgruppen 16–18 år (+8,8 procent) och 80–100+ år (+27,3 procent). Samtidigt som de grupper som minskar mest är 65–79 (-3,7 procent) följt av 0-5år (-2,6 procent) samt 6–9 år (-2,5 procent)

Befolkningsprognosen används som grund för planering av kommunens individuellt baserade tjänster. Utifrån de prognostiserade förändringar förväntas då förskola och lågstadiet inom grundskolan ha lägre volymer de kommande åren samtidigt som volymtrycket förväntas vara högt inom äldreomsorgens områden.

Skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning

Skattesats 2024

Den kommunala skattesatsen i Gnesta kommun var under 2023 22,12 procent. Skattesatsen lämnas oförändrad mellan 2023 och 2024. Nedan prognostiserade skatteintäkter utgår därför från en kommunalskatt på 22,12 procent.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning (SKR prognos 2023-10-05)

Belopp i tkr	2023	2024	2025	2026
Skatteintäkter	610 528	634 627	666 475	695 251
Inkomstutjämningsbidrag/-avgift	142 486	148 402	155 836	162 558
Kostnadsutjämning	9 421	14 241	14 318	14 391
Regleringsbidrag/-avgift ¹	27 067	35 667	27 864	24 224
Strukturbidrag	0	0	0	0
Införandebidrag	0	0	0	0
LSS-utjämning	10 813	19 119	19 223	19 321
Summa intäkter	800 315	852 056	883 716	915 746
Slutavräkning 2022 korrigerig	2 058	0	0	0
Slutavräkning 2023	4 566	0	0	0
Slutavräkning 2024	0	350	0	0
Fastighetsavgift	32 323	32 950	32 950	32 950
Summa intäkter	839 262	885 356	916 666	948 696

*Slutavräkning avser skillnaden mellan de preliminära skattemedlen och de faktiskt deklarerade skattemedlen.

Skatteutvecklingen bedöms enligt SKRs skatteunderlagsprognos från oktober 2023 vara god i nominella utveckling. Skatteintäkterna bedöms öka med ca 46 miljoner kronor 2024 jämfört med 2023 års utfall. Ökningen motsvarar 5,4 procent i ökade skatteintäkter, samtidigt har inflationen under 2023 legat stadigt över denna summa vilket innebär att skatteutvecklingen i "reala termer", alltså i förhållande till kostnadsökningarna är negativ.

I skatteprognosen bedöms skatteutvecklingen vara god under hela planperioden. Mellan 2023 och 2026 bedöms skatteintäkterna öka med 109 miljoner kronor.

Aviserade tillskott, statsbidrag och äldreomsorg

I samband med att budgetpropositionen presenterades i september 2023 aviserade regeringen tillskott på 10 miljarder kronor till kommuner och regioner i generella bidrag. Bidragen fördelas 30 procent till regioner och 70 procent till kommuner, och utgår till kommunerna per invånare. För Gnesta kommuns del innebär bidragen ett tillskott på 7,7 miljoner kronor i generella bidrag vilket ingår i de beräknade skatteintäkterna ovan.

Utöver dessa bidrag aviserades satsningar på skola och utbildning, socialtjänst och civilt försvar. För Gnesta kommuns del beräknas dessa bidrag ge ca ytterligare 1,1 miljoner kronor i riktade bidrag till verksamheterna.

Finansiella Mål

Kommunfullmäktige har angett tre finansiella mål som ligger till grund för så väl budgetläggning samt uppföljning:

- Årets resultat ska i genomsnitt vara 2 procent av skatter och statsbidrag under innevarande mandatperiod.
- Verksamheternas nettokostnadsandel med avdrag för jämförelsestörande poster ska uppgå till max 100 procent per år.
- Soliditeten exklusive ansvarsförbindelsen för pensioner ska uppgå till minst 30 procent.

Gnesta kommuns ekonomiska läge

Prognos 2023

År 2023 präglas för Gnesta kommun liksom många andra kommuner i Sverige av ett tufft läge. Budgetföljsamheten är generellt god men ett antal nämnder och den taxefinansierade verksamheten förväntas ha stora utmaningar under året.

Prognosen för helåret 2023 på kommunnivå är ett resultat på +7,2 mkr, vilket avviker från helårsbudgeten med - 9,4 mkr. Den negativa avvikelser mot budget beror till största delen på underskott inom den taxefinansierade verksamheten samtidigt som skattekollektivet i stort går i balans. Balansen inom skattekollektivet beror till stor del på högre skatteintäkter än väntat under året.

Kommunen har under många år, haft god ekonomi och detta kommer nu mycket väl till pass. För budget- och planperioden präglas ekonomin i första hand av de stora skiftningarna i pensionskostnader som kommer till följd av det nya pensionsavtalet AKAP-KR samt den höga inflationen och stora uppräknings av inkomstbasbeloppen. Dessa effekter gör att pensionskostnaden för 2024 ökat med 34 mnkr på två år för att sedan prognostiseras minska 26 mnkr de kommande två åren. Då kommunen har en stark grundekonomi och goda år bakom oss ger dessa svängningar skäl att göra avsteg från det årliga resultatmålet om 2 procent och i stället ta fasta på fullmäktiges formulering kring 2 procent över mandatperioden.

Budget 2024–2026

Budgetmodell

Kommunens resursfördelning utgår från SKR:s prognostiserade belopp för årets skatteintäkter och generella statsbidrag. Från detta belopp beräknas sedan avskrivningar, finansnetto, centrala pensionskostnader samt ett resultatkrav.

Det belopp som kvarstår när dessa prioriterade poster har budgeterats utgör maximalt belopp att fördela till nämnderna.

Indexuppräknning, lön, hyra och pris

Storleken på nämndernas budget beräknas genom en indexering i tre steg, där utgångspunkten är budgetram från föregående år justerat för eventuella omfördelningar av uppdrag mellan nämnderna.

Indexering görs för lönekostnader, hyreskostnader samt för övriga driftskostnader. Mot bakgrund av den höga inflationen, tillsammans med industrins ”märke” för löneökningar och våra avtal gällande hyror kommer uppskrivningarna var historisk höga 2024. Effekten av indexeringarna innebär en förändrad budgetram.

Årliga indexuppräknningar

Indexuppräknning %	2024	2025	2026
Lönekostnader	4,0	2,5	2,5
Hyreskostnader	7,0	3,0	3,0
Övrig drift	4,0	2,0	2,0

Generella förutsättningar

Förutsättningar	2024	2025	2026
PO-påslaget %	42,26	42,26	42,26
Internräntan %	1,0	1,25	1,25

Påslaget för personalomkostnader är under perioden 42,26 procent, vilket är i nivå med 2023.

Internräntan ligger kvar på 1,0 procent under 2024 för att sedan höjas till 1,25 procent för 2025 och 2026.

Ytterligare utökning av ramarna

I de fall medel kvarstår efter indexuppräknigen fördelas även dessa enligt politiska prioriteringar. De extra resurser som fördelas i denna kategori är inte med nödvändighet ramhöjande, utan kan vara begränsade i tiden.

Effektiviseringar

Nämnderna har alltid som uppdrag att arbeta med möjliga effektiviseringar inom sina verksamheter, dock har inga uttalade specifika effektiviseringskrav ställts på verksamheterna.

Förändringar av nämndernas budgetramar 2023 – 2024

Budgeten innebär att nämndernas tillförs 40 miljoner kronor 2024 jämfört med 2023 genom indexuppräknningar och utökning av ramarna. Utöver detta tillförs 15,6 mnkr i reserv till verksamheterna som sökbara medel för att hantera förändringar i verksamheterna. Totalt ökas således nämndernas budget med ca 56 miljoner kronor mellan 2023 och 2024 om bufferten används fullt ut.

Tabellen visar effekten av indexering, justering samt politiska prioriteringar för respektive nämnd. Nämnd	Budget 2023	Index Löner	Index Hyror	Index Drift	Justering +/-	Ytterligare utökning av ramar	Budget 2024
Kommunfullmäktige	-0,7						-0,7
Kommunstyrelsen	-83,9	-1,7	-1,6	-0,9	0,65	-0,2	-87,7
Barn- och utbildningsnämnden	-343,1	-7,2	-3,1	-5,9		0	-359,3
Socialnämnden	-279,1	-7	-2,1	-3,8		-3,5	-295,5
Samhällsbyggnadsnämnden	-35	-1,1	-0,1	-0,7		-1,5	-38,4
Revision	-0,9						-0,9
Valnämnd	-0,1				-0,4		-0,5
Överförmyndarnämnd	-1			-0,1			-1,1
Övriga nämnder	-0,1						-0,1
Nämndernas nettokostnader	-743,8	-17,0	-6,9	-11,4	0,25	-5,2	-784,12
Kommungemensamma poster	-25,4		-0,3	-0,3	6,8	-15,6	-34,8
Finansieringsenheten	785,8	-9,5			52,6		828,9
Kvar att fördela						0	0
Summa	16,6	-26,5	-7,2	-11,7	59,6	-20,8	10,0

Den totala uppräknigen av lönekostnader mellan 2023 och 2024 uppgår till -26, mkr. Nämnderna får en uppräkning av lönekostnader med -16,9 mkr där hela beloppet avser löneindexjusteringen med 4 procent. Ytterligare 9,5 mnkr tillförs finansieringsenheten och avser ökade pensionskostnader 2024 jämfört 2023.

Kostnader för lokaler stiger med -7,2 mkr, vilket motsvarar årets indexering på 7 procent.

Driftskostnaderna justeras upp med -11,7 mnkr i linje med indexeringen på 4 procent. Driftskostnader är att betrakta som verksamhetskostnader som inte kan hänföras till personalkostnader eller lokalkostnader.

Finansieringsenhetens justering (+52,6 mkr) ska uppfattas som 2024 års ökning av skatter och generella statsbidrag med avdrag för 2024 års ökning av avskrivningar, finansnetto samt förändring av resultatkravet.

Valnämndensbudget utökas med 0,4 mnkr då det 2024 kommer att hållas val till EU-parlamentet. Övriga nämnder har erhållit uppskrivningar på 4% på löner eller köp av tjänst, beloppen är dock så små att de inte syns i tabellen.

Utökning av ramar

Utöver de indexuppräknningar som beskrivs ovan har ett belopp motsvarande 20,8 mnkr fördelats. Av dessa har 5,2 mnkr fördelats direkt till nämnderna och de resterande 15,6 mnkr har gått till att förstärka den reserv som finns budgeterad under kommungemensamma poster.

Prioriterade områden per nämnd	Belopp (mnkr)
Kommunstyrelsen	0,2
Delfinansiering drift av nytt kvalitetsledningssystem	0,2
Barn- och utbildningsnämnden	0,0
Socialnämnden	3,5
Volymökningar hemtjänsten kopplat till demografi	3,5
Samhällsbyggnadsnämnden	1,2
Varav: Utökning utveckling VA halvårseffekt från FP2023	0,4
Varav: Dagvattenavgift allmän platsmark	0,8
Varav: Revidering av detaljplan verksamhetsområdet Sigtuna	0,3
Kommungemensamma poster	15,6
Reserv - demografi/oförutsett	15,6
Totalt	20,8

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen anslås 200 tkr i delfinansiering för drift av det nya kvalitetsledningssystemet som upphandlades under 2023.

Utöver detta återförs engångsanslag från framtidsplanen 2023–2025 gällande utredning av Frösjön vattenkvalitet 200 tkr. Anslagen för samarbete med pensionärsorganisationer om 125 tkr, samt genomförande av landsbygdsprogram 100 tkr och utredning kring laddstolpar 50 tkr kvarstår i budgeten. Även tidigare anslag om 100 tkr för drift av kommande kvalitetsledningssystem kvarstår och anslaget till utredning av webbsända KF 50 tkr omvandlas till införande av webbsända KF-sammanträden. Posten föreningsbidrag 500 tkr flyttas i budgeten från kommunstyrelsen till kommungemensamma medel.

Barn- och utbildningsnämnden

Barn- och utbildningsnämnden har inga tillkommande anslag utöver pris- och löneuppräknings.

Socialnämnden

Socialnämnden erhåller anslag om 3,5 mnkr till följd av volymökningar inom hemtjänsten. Volymökningen baseras på den stora tillväxten av invånare som är 80+ i kommunen.

Samhällsbyggnadsnämnden

Nämnden anslås 400 tkr för en utredartjänst för genomförande av strategiska planer, tjänsten anslogs som halvårseffekt i framtidsplanen 2023–2025, och beräknas nu ge helårseffekt. Utöver detta anslås 800 tkr för finansiering av den nya taxan för dagvatten på allmän platsmark och 300 tkr anslås för revidering av detaljplanen för verksamhetsområdet Sigtuna. Tidigare anslag om 500 tkr för underhåll av utemiljöer kvarstår från tidigare år där 80 kr reserveras specifikt för uppsnygning av rondeller.

Kommungemensamma poster

Ramen för kommunstyrelsegemensamma poster står till kommunstyrelsens förfogande. I ramen finns en reserv på 15,6 mnkr för demografi och oförutsett som ett nytt anslag. Posten ska vara sökbar för verksamheterna för att hantera de kostnadsvängningar som skett under 2023 och 2024.

Tidigare medel för utökat partistöd 50 tkr, föreningsmedel 50 tkr, KS-översyn 1 mnkr samt parkeringsutredningen 200 tkr återförs tillsammans med den demografiska reserven om 4,7 mnkr från föregående framtidsplan. Intäkterna minskas med också med 1,5 mnkr till följd av de beräknade engångsintäkterna för elstöd försvinner.

100 tkr i anslag för arbete med Digifysiskt Science Center, 300 tkr för framtagande av strategiska planer kvarstår i ram från tidigare år varav 200 tkr reserveras för framtagande av miljö- och hållbarhetsplan. Posten föreningsbidrag 500 tkr flyttas i

budgeten till kommungemensamma medel från kommunstyrelsen och 100 tkr av dessa medel reserveras för drift och underhåll av föreningsbyggnader.

Finansiell utveckling 2023–2026

Resultaträkning 2023–2026

Resultat (mnkr)	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Verksamhetens intäkter	131,4	139,4	141,4	139,4
Verksamhetens kostnader	-914	-981,2*	-972,5	-1003,5
Avskrivningar	-29,4	-31	-34	-35,5
Verksamhetens nettokostnader	-812,6	-872,8	-865,1	-899,6
Skatteintäkter	610,3	634,6	666,5	695,3
Generella statsbidrag och utjämning	220,7	250,7	250,2	253,4
Verksamhetens resultat	18,4	12,5	51,6	49,1
Finansiella intäkter	4	4	4	4
Finansiella kostnader	-5,8	-6,5	-7,4	-8,1
Resultat efter finansiella poster	16,6	10	48,2	45
Årets resultatkrav	16,6	17,6	25,9	18,9
Kvar att fördela		-7,6	22,3	26,1

* Verksamhetens kostnader 2024 är beräknade utifrån att bufferten på 15,9 mnkr används fullt ut.

Bilaga 1: Indikatorer

En attraktiv kommun

- Antal påstigande, kollektivtrafik:
 - regiontåg
 - pendeltåg
 - buss.
- Möjlighet att enkelt använda kollektivtrafik för vardagliga resor.
- Antal bostäder i planberedskap.
- Antal färdigställda bostäder/lägenheter i nyproduktion.
- Nöjdhet med skötsel av allmänna platser (exempelvis torg, parker, lekplatser, gator/parker).
- Antal utövare i idrottsföreningar.
- Antal unika elever på kulturskolan.
- Väntetid till särskilt boende.
- Befolkningstillväxt per år.
- Tillgång, eller absolut närhet, till bredband om minst 100 Mbit/s, andel i procent – glesbebyggt område.
- Barn i befolkningen som ingår i familjer med ekonomiskt bistånd, andel i procent.
- Anmälda stöld- och tillgreppsbrott, antal per 1000 invånare.
- Anmälda våldsbrott, antal per 1000 invånare.
- Upplevd trygghet i sitt eget bostadsområde.
- Långtidsarbetslöshet, 25–64 år, årsmedelvärde.
- Solcellsanläggningar:
 - solcellsanläggningar totalt, antal.
 - installerad effekt, totalt.
- Antal befintliga laddstolpar för elfordon.
- Antal fossildrivna fordon i
 - kommunens fordonsflotta.
 - de kommunala bolagens fordonsflotta.
- Andel kommunala badplatser med tjänlig badvattenkvalitet.
- Total vattenförbrukning per capita.

Fler välmående och växande företag

- Företagsklimat enligt SKR:s Öppna jämförelser – Totalt, NKI.
- Företagsklimat enligt SKR:s Öppna jämförelser – Bemötande, NKI.
- Företagsklimat enligt SKR:s Öppna jämförelser – Effektivitet, NKI.
- Företagsklimat enligt SKR:s Öppna jämförelser – Rättssäkerhet, NKI.
- Företagsklimat enligt SKR:s Öppna jämförelser – Tillgänglighet, NKI.
- Företagsklimat enligt Svenskt näringsliv – sammanfattande omdöme.

- Företagsklimat enligt Svenskt näringsliv – kommunens service och bemötande.
- Företagsklimat enligt Svenskt näringsliv – kommunens information till företagen.

En utbildning med hög måluppfyllelse och starka kunskapsresultat

- Genomsnittligt meritvärde i åk 9.
- Andel elever i åk 9 med gymnasiebehörighet.
- Andel elever i åk 9 med E i alla ämnen.
- Fullföljd gymnasieexamen inom 4 år.
- Kursdeltagare i gymnasial vuxenutbildning som vid årets slut slutfört kurs.

En trygg vård och omsorg med hög kvalitet

- Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg – helhetssyn.
- Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg – helhetssyn.
- Brukarbedömning daglig verksamhet LSS – Brukaren får den hjälp hen vill ha.
- Brukarbedömning gruppbostad LSS - Brukaren får den hjälp hen vill ha.
- Utredningstid i antal dagar från påbörjad utredning till avslutad utredning inom barn och ungdom 0–20 år, medelvärde.
- Ej återaktualiserade vuxna personer med försörjningsstöd ett år efter avslutat försörjningsstöd.

En effektiv och proaktiv organisation

- Bemötande vid kontakt med kommunens personal.
- Svar direkt på enkel fråga via telefon.
- Svar på e-postfråga inom två arbetsdagar.
- Hur tycker du att din kommun sköter sina olika verksamheter?
- Årets resultat i förhållande till skatter och statsbidrag.
- Verksamhetens nettokostnadsandel.
- Soliditet exklusive ansvarsförbindelsen.
- Soliditet inklusive ansvarsförbindelsen.
- Prognossäkerhet.
- Sjukfrånvaro: Total sjukfrånvaro i procent av arbetad tid.
- Sjukfrånvaro: Andel (%) av total sjukfrånvaro som överstiger 59 dagar
- Personalomsättning.
- HME (Hållbart medarbetarengagemang).
- Andel medarbetare som kan rekommendera Gnesta kommun som arbetsgivare.